

Sygn. akt I C 783/15

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 18 kwietnia 2016 roku

Sąd Rejonowy dla Łodzi – Widzewa w Łodzi Wydział I Cywilny

w składzie:

Przewodniczący: Sędzia SR Emilia Racięcka

Protokolant: st. sekr. sąd. Dorota Novottny

po rozpoznaniu w dniu 4 kwietnia 2016 roku w Łodzi

na rozprawie

sprawy z powództwa M. S.

przeciwko A. S.

o zapłatę

1. umarza postępowanie co do kwoty 325,63 zł (trzysta dwadzieścia pięć złotych i sześćdziesiąt trzy grosze) oraz w części dotyczącej odsetek ustawowych za okres od dnia wniesienia pozwu do dnia doręczenia pozwanej odpisu pozwu,
2. oddala powództwo w pozostałej części.

Sygn. akt I C 783/15

UZASADNIENIE

Pozwem z dnia 30 października 2015 r. powód M. S., reprezentowany przez pełnomocnika w osobie radcy prawnego, wniósł o zasądzenie od pozwanej A. S. kwoty 2.475,17 zł wraz z ustawowymi odsetkami od dnia wniesienia pozwu do dnia zapłaty tytułem odszkodowania oraz zwrotu kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego, według norm przepisanych.

W uzasadnieniu pozwu powód wskazał, iż wyrokiem z dnia 29 września 2014 r. Sąd Rejonowy dla Łodzi – Widzewa w Łodzi, sygn. akt V RC 485/13 zasądził od powoda na rzecz małoletniej córki J. S. kwotę 650 zł miesięcznie tytułem alimentów, podwyższając je tym samym z kwoty 450 zł miesięcznie, płatnych do rąk pozwanej. Powód w dniu 8 października 2014 r. wyrównał alimenty na rzecz córki i zapłacił kwotę 2.075 zł, zaś począwszy od października 2014 r. do maja 2015 r. powód płacił alimenty w wysokości po 650 zł. Wyrokiem z dnia 21 maja 2015 r. Sąd Okręgowy w Łodzi w sprawie XII Ca 68/15 zmienił wyrok Sądu Rejonowego dla Łodzi – Widzewa w Łodzi w ten sposób, że w miejsce kwoty 650 zł zasądził od powoda tytułem alimentów kwotę 550 zł miesięcznie. W związku z powstałą nadwyżką w zapłacie alimentów powód złożył pozwanej oświadczenie o potrąceniu wierzytelności w wysokości 1.837,50 zł z wierzytelnością z tytułu alimentów. Pomimo tego pozwana kontynuuje przeciwko powodowi postępowanie egzekucyjne, w toku którego komornik wyegzekwował od powoda kwotę dochodzoną pozwem. Powód wskazał, iż podstawę jego roszczenia stanowi art. 415 k.c., albowiem obie strony posiadały względem siebie wierzytelności, które wskutek złożenia oświadczenia o potrąceniu uległy umorzeniu do wysokości wierzytelności niższej.

/pozew k. 2 – 4/

Odpis pozwu został doręczony pozwanej dnia 30 listopada 2015 r.

/potwierdzenie doręczenia przesyłki k. 47/

W odpowiedzi na pozew z dnia 14 grudnia 2015 r. pozwana wniosła o oddalenie powództwa, zasądzenie od powoda na rzecz pozwanej kosztów postępowania według norm przepisanych, a także ustanowienie pełnomocnika z urzędu. Pozwana podniosła zarzut braku legitymacji procesowej po stronie pozwanej.

W uzasadnieniu pisma pozwana przyznała, iż wskutek zmiany wyroku przez Sąd Okręgowy w Łodzi powód w okresie od października 2014 r. do maja 2015 r. uiszczal alimenty w kwocie wyższej od należnej. Kwoty nadwyżki zostały w całości skonsumowane na bieżące potrzeby małoletniej córki stron. Wskazała, iż nie uznaje potrącenia dokonanego przez powoda ani też nigdy nie wyraziła na nie zgody. W konsekwencji, wobec faktu, iż oświadczenie o potrąceniu było bezskuteczne, zaś powód w okresie czerwca i lipca 2015 r. uchylał się od zaspokajania roszczeń alimentacyjnych, zasadnym było wszczęcie postępowania egzekucyjnego. Pozwana wskazała, iż po stronie pozwanej brak jest legitymacji biernej z uwagi na fakt, iż wierzycielem alimentacyjnym, na rzecz którego zostały zasądzone alimenty oraz z którego wniosku wszczęto postępowanie egzekucyjne jest małoletnia J. S.. Pozwana jest zaś tylko przedstawicielem ustawowym małoletniej. Nadto pozwana wskazała, iż spełnienie przez powoda świadczenia w kwocie przewyższającej należne alimenty czyni zadość zasadom współżycia społecznego, a zatem powód nie może żądać jego zwrotu.

/odpowiedź na pozew k. 48 – 51/

Postanowieniem z dnia 31 grudnia 2015 r. Referendarz Sądowy Sądu Rejonowego dla Łodzi – Widzewa w Łodzi w Wydziale I Cywilnym oddalił wniosek pozwanej o ustanowienie pełnomocnika z urzędu.

/postanowienie z dn. 31.12.2015 r. k. 61 – 62/

W piśmie złożonym na rozprawie w dniu 4 kwietnia 2016 r. pełnomocnik powoda cofnął powództwo ze zrzeczeniem się roszczenia co do kwoty 325,63 zł oraz w części dotyczącej odsetek za okres od dnia wniesienia pozwu do dnia doręczenia pozwanej odpisu pozwu, wnosząc jednocześnie o zasądzenie od pozwanej na rzecz powoda kwoty 2.149,54 zł z ustawowymi odsetkami od dnia doręczenia pozwanej powództwa do dnia zapłaty. Wskazał, iż na dochodzoną kwotę składają się kwota 1.837,50 zł z tytułu złożenia przez pozwaną, jako przedstawicielkę ustawową małoletniej J. S., wniosku o wszczęcie egzekucji kwoty alimentów, które przed złożeniem wniosku o wszczęcie egzekucji zostały już zapłacone oraz kwota 312,04 zł kosztów postępowania egzekucyjnego poniesionych przez powoda w całym toku postępowania egzekucyjnego. Pełnomocnik pozwanego podniósł, iż brak zgody pozwanej na dokonanie przez powoda potrąceń jest sprzeczny z zasadami współżycia społecznego i stanowi nadużycie prawa podmiotowego, jako nieuzasadniony i motywowany jedynie chęcią obarczenia powoda koniecznością zapłaty dodatkowych świadczeń. W ocenie powoda brak jest podstaw do uznania, iż w sprawie wymagana była zgoda pozwanej, albowiem powód nie dokonywał potrącenia, a jedynie złożył oświadczenie, iż nadpłatę świadczeń alimentacyjnych dokonał przed czerwcem 2015 r. zalicza na poczet długu alimentacyjnego za czerwiec, lipiec, sierpień i częściowo wrzesień 2015 r. Nadto w ocenie powoda pozwana w jednym z sms wprost oświadczyła, iż będzie zwracać powodowi kwotę po 20 zł, czym wyraziła wolę i gotowość dokonania zwrotu nadpłaconej kwoty. Roszczenie powoda wynika z art. 415 k.c. albowiem pozwana wiedząc, iż powód zapłacił alimenty za okres czerwiec – wrzesień 2015 r. złożyła wniosek o wszczęcie egzekucji, co było motywowane chęcią wyrządzenia powodowi szkody.

/pismo k. 85 – 88, protokół rozprawy z dn. 4.04.2016 r. k. 98 – 99/

W dalszym toku postępowania strony podtrzymały dotychczas zajęte stanowiska.

Sąd Rejonowy ustalił następujący stan faktyczny w sprawie:

Wyrokiem z dnia 29 września 2014 r. w jego punkcie 1. Sąd Rejonowy dla Łodzi - Widzewa w Łodzi, V Wydział Rodzinny i Nieletnich podwyższył alimenty od pozwanego M. S. na rzecz małoletniej córki J. S. z kwoty 450 zł miesięcznie, zasądzonej wyrokiem Sądu Okręgowego w Łodzi z dnia 28 kwietnia 2010 roku w sprawie XII C 1051/08 do kwoty po 650 zł miesięcznie płatnych z góry do 10 – tego dnia każdego miesiąca z ustawowymi odsetkami w razie uchybienia w terminie płatności którejkolwiek z rat do rąk matki dziecka A. S., poczynając od dnia 20 listopada 2013 roku.

/wyrok SR dla Łodzi – Widzewa w Łodzi z dn. 29.09.2014 r. akta sprawy o sygn. V RC 485/13 k. 190/

Powód w okresie od listopada 2013 r. do września 2014 r. dokonywał na rachunek bankowy pozwanej comiesięcznych przelewów w kwotach po 450 zł tytułem alimentów na córkę J. S..

/potwierdzenie przelewu k. 7 – 17/

Powód w październiku 2014 r. uiszczył na rachunek bankowy pozwanej kwotę 2.075 zł jako wyrównanie alimentów na córkę J. od dnia 20 listopada 2013 r.

/potwierdzenie zapłaty k. 18 – 19/

Od października 2014 r. do maja 2015 r. powód uiszczał na rzecz córki J. S. alimenty w kwotach po 650 zł miesięcznie. W tytułach przelewu powód oznaczał szczegółowo za który miesiąc danego roku i z jakiego tytułu uiszczany jest każdy przelew.

/okoliczność przyznana, potwierdzenie zapłaty k. 20 – 27/

Wyrokiem z dnia 21 maja 2015 r. Sąd Okręgowy w Łodzi, XII Wydział Cywilny Rodzinny na skutek apelacji pozwanego od wyroku Sądu Rejonowego dla Łodzi – Widzewa w Łodzi z dnia 29 września 2014 r. w sprawie V RC 485/13 zmienił zaskarżony wyrok w punkcie pierwszym w ten tylko sposób, iż w miejsce kwoty po 650 zł miesięcznie podwyższył alimenty do kwoty po 550 zł miesięcznie pozostawiając sposób i termin płatności bez zmian.

/wyrok SO w Łodzi z dn. 21.05.2015 r. akta sprawy o sygn. V RC 485/13 k. 242/

Po uprawomocnieniu się wyroku Sądu Okręgowego w Łodzi powód w drodze sms poinformował pozwaną, że powstała nadpłata w łącznej kwocie 1.837,50 zł, a także, że przez okres 3 miesięcy i jeszcze kilku kolejnych dni z czwartego miesiąca nie będzie płacił alimentów, które winny być pokryte z przedmiotowej nadwyżki, zaś od października będzie płacił alimenty w kwocie po 550 zł. Pozwana wskazała, iż będzie zwracać powodowi powyższą kwotę po 20 zł miesięcznie i nie wyraża zgody na potrącenie i wstrzymanie płatności alimentów. Pozwana nie wyraziła zgody na potrącenie wierzytelności powoda wynikającej z nadpłaty alimentów w okresie od października 2014 r. do maja 2015 r.

/bezsporne, korespondencja sms między stronami k. 52 – 54/

Za miesiąc październik 2015 r. powód uiszczył z tytułu alimentów na rzecz córki J. S. kwotę 550 zł.

/potwierdzenie przelewu k. 29/

W dniu 24 września 2015 r. pracodawca powoda przekazał na rzecz Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym dla Łodzi – Widzewa w Łodzi kwotę 599 zł z tytułu Kmp 30/15.

/potwierdzenie zlecenia płatniczego k. 28/

Z wniosku A. S. działającej w imieniu J. S. z dnia 13 lipca 2015 r. Komornik Sądowy przy Sądzie Rejonowym dla Łodzi – Widzewa w Łodzi A. K. prowadzi postępowanie egzekucyjne przeciwko M. S.. Wierzyciel wniósł o wszczęcie egzekucji celem wyegzekwowania alimentów bieżących od dnia 10 sierpnia 2015 r. w kwocie po 550 zł wraz z zasądzonymi odsetkami, alimentów zaległych za okres od 10 czerwca 2015 r. do 10 lipca 2015 r. w kwocie po 550 zł wraz z

zasądzonymi odsetkami, innych kosztów oraz kosztów postępowania egzekucyjnego, które powstaną w toku egzekucji. Z tytułu prowadzonego postępowania egzekucyjnego Komornik Sądowy przy Sądzie Rejonowym dla Łodzi – Widzewa w Łodzi zajął rachunek bankowy należący do powoda oraz przysługujące mu wynagrodzenie za pracę.

/zawiadomienie o wszczęciu egzekucji k. 30, wezwanie do zapłaty należności k. 31, zawiadomienie o zajęciu rachunku k. 33 – 34, zawiadomienie o zajęciu wynagrodzenia za pracę k. 35 – 36, akta postępowania egzekucyjnego sygn. akt Kmp 30/2015/

Pełnomocnik powoda na podstawie art. 822 k.p.c. wniósł do Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym dla Łodzi – Widzewa w Łodzi A. K. o wstrzymanie się z dokonywaniem jakichkolwiek dalszych czynności egzekucyjnych w sprawie Kmp 30/15 z uwagi na fakt, iż dłużnik spełnił swój obowiązek alimentacyjny za miesiąc czerwiec, lipiec, sierpień i wrzesień 2015 r. W odpowiedzi Komornik poinformował, iż wierzyciel został zapoznany z treścią pisma i złożył wniosek o kontynuowanie egzekucji w zakresie alimentów bieżących.

/wniosek k. 37 – 38, odpowiedź z dn. 8.09.2015 r. k.39/

Pozwana odesłała powodowi kwotę 400 zł uiszczoną dobrowolnie do jej rąk we wrześniu 2015 r. wskazując, iż obecnie alimenty przesyła jej komornik.

/bezsporne, korespondencja sms między stronami k. 52 – 54/

Pozwana nie cofnęła wniosku o wszczęcie postępowania egzekucyjnego.

/bezsporne, akta postępowania egzekucyjnego sygn. akt Kmp 30/2015 k. 70, k. 79/

Postępowanie egzekucyjne w sprawie Kmp 30/2015 zostało umorzone postanowieniem z dnia 26 listopada 2015 r. na podstawie art. 883 § 2 k.p.c.

/bezsporne, akta postępowania egzekucyjnego sygn. akt Kmp 30/2015 k. 94/

W okresie od czerwca do sierpnia 2015 roku powód udzielał świadczeń alimentacyjnych na rzecz J. S. poprzez zabranie córki na wyjazd wakacyjny.

/rachunek nr (...) k. 97/

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił w oparciu o całokształt materiału dowodowego zgromadzonego w aktach sprawy. Okoliczności faktyczne były bezsporne, spór dotyczył oceny prawnej działań podejmowanych przez strony.

Sąd zważył, co następuje:

W niniejszym postępowaniu powód wyraźnie wskazał, iż na podstawie art. 415 k.c. dochodzi odszkodowania z tytułu szkody wyrządzonej mu przez złożenie przez pozwaną A. S. wniosku o wszczęcie egzekucji kwoty alimentów należnych córce J. S., które przed złożeniem wniosku o wszczęcie egzekucji zostały już zapłacone, oraz kosztów postępowania egzekucyjnego poniesionych przez powoda w całym toku postępowania egzekucyjnego.

W pierwszej kolejności należy odnieść się do złożonego na rozprawie w dniu 4 kwietnia 2016 r. oświadczenia pełnomocnika powoda o cofnięciu pozwu ze zrzeczeniem się roszczenia co do kwoty 325,63 zł oraz w części dotyczącej odsetek za okres od dnia wniesienia pozwu do dnia doręczenia pozwanej odpisu pozwu. Stosownie do treści art. 203 § 1 k.p.c. pozew może być cofnięty bez zezwolenia pozwanego aż do rozpoczęcia rozprawy, a jeżeli z cofnięciem połączone jest zrzeczenie się roszczenia - aż do wydania wyroku. W niniejszej sprawie pełnomocnik powoda cofnął pozew ze zrzeczeniem się roszczenia przed wydaniem wyroku, a zatem zgoda pozwanej na cofnięcie nie była wymagana. Oceniając cofnięcie w świetle art. 203 § 4 k.p.c. Sąd stwierdził, że cofnięcie jest dopuszczalne z uwagi na brak podstaw

do stwierdzenia, iż czynność jest sprzeczna z prawem, zasadami współżycia społecznego albo też aby zmierzała do obejścia prawa. W związku z powyższym, na podstawie art. 355 § 1 k.p.c. Sąd umorzył postępowanie w części.

Dla oczyszczenia przedpola rozważań w pierwszej kolejności odnieść się należy do zarzutu pozwanej dotyczącej braku po jej stronie legitymacji procesowej biernej. W ocenie Sądu, wobec sprecyzowania przez powoda podstawy dochodzonego roszczenia, przedmiotowy zarzut jest chybiony. Powód w niniejszej sprawie wywodzi swoje żądanie ze szkody, którą – według jego twierdzenia – wyrządziła mu pozwana nie działając w imieniu małoletniej córki, a właśnie swoim działaniem niezgodnym z zasadami współżycia społecznego, a przejawiającym się w złożeniu wniosku w wszczęcie przeciwko powodowi postępowania egzekucyjnego celem wyegzekwowania alimentów, które jak wiedziała, zostały już przez powoda uiszczone. Powód negatywne nastawienie psychiczne będące źródłem szkody przypisuje zatem nie małoletniej córce, której przedstawicielem ustawowym jest pozwana, a samej pozwanej i to z jej działania wywodzi swą szkodę i obowiązek jej naprawienia. Z tego względu w ocenie Sądu na gruncie niniejszej prawy pozwanej przysługuje legitymacja bierna.

Przechodząc do meritum wskazać należy, iż w niniejszym postępowaniu niezbędnym jest szczegółowe pochylenie się nad możliwością żądania zasądzenia odszkodowania na podstawie art. 415 k.c., który przewiduje, iż kto z winy swej wyrządził drugiemu szkodę, obowiązany jest do jej naprawienia. W doktrynie i orzecznictwie ustalonym i trwałym jest pogląd, iż przesłankami odpowiedzialności odszkodowawczej wskazanej w art. 415 k.c. są: zaistnienie szkody; wystąpienie faktu, za który ustawa czyni odpowiedzialnym określony podmiot, czyli czynu niedozwolonego oraz związek przyczynowy między czynem niedozwolonym a szkodą w tej postaci, iż szkoda jest jego zwykłym następstwem. Ogólną zasadę odpowiedzialności ex delicto wyznacza wina, której wystąpienie łączy się z koniecznym wystąpieniem dwóch jej elementów: obiektywnego - bezprawności zachowania oraz subiektywnego - podstawy do postawienia zarzutu z punktu widzenia powinności i możliwości przewidywania szkody oraz przeciwdziałania jej wystąpieniu.

Na gruncie niniejszego stanu faktycznego kluczowe znaczenie ma szczegółowe rozważenie obiektywnego elementu winy, jakim jest bezprawność działania sprawcy. Zgodnie z definicją sformułowaną w doktrynie bezprawność jest określoną relacją między pewnym obiektywnie ujmowanym zachowaniem a normą postępowania, a stwierdzenie bezprawności jest wypowiedzią sprawozdawczą o tej relacji (tak P. Machnikowski, w: SPP, t. 6, s. 404). Wskazuje się, iż bezprawność rozumieć należy szeroko, tj. przyjmować, że stanowi ona naruszenie reguł postępowania wynikających nie tylko z norm prawnych, ale też zasad współżycia społecznego. W tym znaczeniu bezprawność stanowi egzemplifikację naruszenia skutecznego erga omnes nakazu niewyrządzania sobie nawzajem szkody (por. A. Szpunar, Nadużycie prawa podmiotowego, Warszawa 1947, s. 97 i n.)

Rozstrzygnięcie czy zaktualizowało się roszczenie odszkodowawcze powoda zależało od ustalenia, czy też zachowaniu pozwanej można było przypisać cechę bezprawności. W ocenie Sądu, dokonanej po wszechstronnym rozważeniu okoliczności sprawy, zachowanie pozwanej A. S., działającej jako przedstawiciel ustawowy małoletniej J. S. nie nosiło w tym przypadku znamion bezprawności.

Ogólny obowiązek alimentacyjny rodziców względem dziecka wynika z treści art. 133 § 1 ustawy z dnia 25 lutego 1964 r. Kodeks rodzinny i opiekuńczy (tj. Dz.U. z 2015 r. poz. 208), który przewiduje, iż rodzice obowiązani są do świadczeń alimentacyjnych względem dziecka, które nie jest jeszcze w stanie utrzymać się samodzielnie, chyba że dochody z majątku dziecka wystarczają na pokrycie kosztów jego utrzymania i wychowania. Obowiązek alimentacyjny obejmuje dostarczanie środków utrzymania, a w miarę potrzeby także środków wychowania (art. 128 k.r.o.). Zakres świadczeń alimentacyjnych zależy od usprawiedliwionych potrzeb uprawnionego oraz od zarobkowych i majątkowych możliwości zobowiązanego (art. 135 § 1 k.r.o.). Rodzice mogą być zwolnieni od świadczeń alimentacyjnych w stosunku do dziecka tylko wtedy, gdy dziecko posiada własny majątek, a dochody z tego majątku wystarczają na całkowite pokrycie kosztów jego utrzymania i wychowania. Ustalenie kwoty należnych alimentów zasadniczo jest pozostawione woli stron. Możliwym jest jednak – jak miało to miejsce w przypadku stron – rozstrzygnięcie tej kwestii przez Sąd. Zasądzenie przez Sąd określonej kwoty z tytułu alimentów ma jednak charakter jedynie wskazania kwoty minimalnej należności pozwanego względem powoda – tj. osoby uprawnionej do świadczenia alimentacyjnego. Zobowiązany

może tymczasem w miarę swoich możliwości i chęci świadczyć więcej, w sposób dodatkowy przyczyniając się do dostarczania środków utrzymania i wychowania alimentowanego.

Tytułowi egzekucyjnemu zasądzającemu alimenty sąd nadaje klauzulę wykonalności z urzędu. Tytuł egzekucyjny zaopatrzony w klauzulę wykonalności stanowi zaś podstawę wszczęcia postępowania egzekucyjnego, które ma na celu przymusowe urzeczywistnienie praw i obowiązków alimentowanego. Wierzyciel posiadający tytuł egzekucyjny zaopatrzony w klauzulę wykonalności uprawniony jest do dochodzenia spełnienia swego świadczenia w sposób przymusowy, tj. za pośrednictwem prowadzącego postępowanie egzekucyjne komornika. Pozwana, działając w imieniu małoletniej córki stron, dysponując tytułem wykonawczym zasądzającym na rzecz małoletniej od powoda alimenty, była więc uprawniona do wystąpienia z wnioskiem o wszczęcie postępowania egzekucyjnego.

Bezprawność działania pozwanej powód wywodzi tymczasem z naruszenia przez nią zasad współżycia społecznego, które nakazują nie wszczynanie postępowania egzekucyjnego w sytuacji, gdy dłużnik w terminie wywiązał się z zobowiązania. Uznając co do zasady argumentację powoda, iż wszczęcie postępowania egzekucyjnego tylko i wyłącznie w sposób złośliwy, mający na celu dokuczenie mu i zmierzający do narażenia dłużnika na zupełnie niepotrzebne koszty, mogłoby stanowić naruszenie zasad współżycia społecznego uzasadniających ocenę, iż zachowanie takiego wierzyciela byłoby bezprawne, Sąd nie znalazł jednak podstaw do dokonania takowej oceny na gruncie niniejszej sprawy. W ocenie Sądu bowiem spośród dóbr prawnie chronionych na szczególną ochronę zasługują roszczenia alimentacyjne małoletnich dzieci względem rodziców. Odnosząc się do powyższego wskazać należy, iż roszczenie małoletniej powódki J. S. o zapłatę przez jej ojca alimentów za okres czerwiec – wrzesień 2015 r. było wymagalne, albowiem powód nie uścił przedmiotowych świadczeń, a co za tym idzie działanie pozwanej nie było bezprawne i złośliwe, a miało na celu realizację uprawnienia przysługującego jej dziecku.

W piśmie procesowym złożonym na ostatniej rozprawie powód sprecyzował, iż poprzednio stosowana przez niego terminologia odnosząca się do potrącenia przysługującej mu wierzytelności z tytułu nadpłaconych alimentów z wierzytelnością alimentacyjną córki za okres od czerwca do września 2015 r. była nieprawidłowa. Powód wskazał, iż w istocie spełnienie świadczenia powoda za ten okres i w konsekwencji bezprawność wystąpienia przez pozwaną z wnioskiem o wszczęcie postępowania egzekucyjnego, wynikało z zaliczenia przez niego spełnionego w okresie od września 2014 r. do maja 2015 r. świadczenia w wysokości wyższej od należnej na poczet należności alimentacyjnych od czerwca do września 2015 r.

Art. 451 § 1 k.c. przewiduje, iż dłużnik mający względem tego samego wierzyciela kilka długów tego samego rodzaju może przy spełnieniu świadczenia wskazać, który dług chce zaspokoić. Jednakże to, co przypada na poczet danego długu, wierzyciel może przede wszystkim zaliczyć na związane z tym długiem zaległe należności uboczne oraz na zalegające świadczenia główne. W braku oświadczenia dłużnika lub wierzyciela spełnione świadczenie zalicza się przede wszystkim na poczet długu wymagalnego, a jeżeli jest kilka długów wymagalnych – na poczet najdawniej wymagalnego (§ 3). Możliwość skorzystania z rozwiązania przewidzianego w komentowanym przepisie istnieje wówczas, gdy dłużnik ma względem tego samego wierzyciela kilka długów tego samego rodzaju, a spełnione przez niego świadczenie nie wystarcza na zaspokojenie wszystkich długów. Wola dłużnika w przedmiocie sposobu dokonania zarachowania może być wyrażona w dowolny sposób (por. K. Pietrzykowski (red.), Kodeks cywilny. T II. Komentarz. Art. 450–1088. Przepisy wprowadzające, Wyd. 8, Warszawa 2015). Na gruncie niniejszej sprawy wskazać należy, iż powód dokonując przelewów świadczeń alimentacyjnych za okres od września 2014 r. do maja 2015 r. w sposób wyraźny wskazał, iż całość kwoty danego przelewu tj. każdorazowo 650 zł przeznacza na alimenty za dany miesiąc. Powód nie czynił w tytułach przelewów żadnych dodatkowych zastrzeżeń, a zatem w ocenie Sądu pozwana, działając w imieniu małoletniej J. S. i na podstawie oświadczenia dłużnika, miała pełne prawo zarachować przekazywane świadczenie na poczet alimentów każdorazowo wskazanych w tytułach przelewów w ww. okresie. Nawet bowiem antycypując możliwość obniżenia kwoty należnych alimentów przez Sąd Okręgowy w Łodzi, pozwana z tytułów przelewów wskazywanych przez dłużnika mogła wnioskować, iż chce on realizować świadczenie alimentacyjne na rzecz córki w określonej wysokości. Z tego też względu nie sposób uznać, iż w wyniku uprawomocnienia się wyroku

Sądu Okręgowego w Łodzi comiesięcznie świadczenie w kwocie przewyższającej 550 zł pozostawało niezarachowane i pozostawało do dyspozycji powoda.

Dla porządku należy się odnieść dla podnoszonej początkowo przez powoda okoliczności, iż pozwana wiedziała o tym, że powód nie jest zobowiązany do świadczenia alimentacyjnego za okres od czerwca do września 2015 r., albowiem potrącił swoją wierzytelność z tytułu nadpłaconych alimentów z wierzytelnością alimentacyjną córki za ww. okres. W ocenie Sądu przedmiotowa koncepcja powoda była chybiona, albowiem potrącenie na gruncie przedmiotowej sprawy nie było dopuszczalne. Stosownie do treści art. 505 pkt 2) k.c. nie mogą być umorzone przez potrącenie m.in. wierzytelności o dostarczenie środków utrzymania. Do przedmiotowej kategorii należą przede wszystkim świadczenia alimentacyjne. R. legis komentowanego przepisu stanowi potrzeba ochrony wierzyciela wzajemnego przed jednostronnym narzuceniem mu pewnych skutków przez potrącającego w przypadku kategorii wierzytelności podlegających szczególnej ochronie. Wskazuje się, iż możliwość wyłączenia zastosowania art. 505 k.c. istnieje tylko w przypadku potrącenia umownego, przy wyraźnej zgodzie obu stron na potrącenie (por. wyrok SN z 21.12.1967 r., I CR 481/67, OSNCPIUS 1968, Nr 11, poz. 186). Za taką zgodę nie sposób uznać oświadczenia pozwanej wskazanej w korespondencji sms, gdzie pozwana wskazała iż przedmiotowe kwoty może spłacać po 20 zł miesięcznie. Jednocześnie jednak pozwana – co nie zostało zakwestionowane przez powoda – w sposób wyraźny i jednoznaczny oświadczyła, iż na potrącenie świadczenia zgody nie wyraża. Wobec powyższego wierzytelności stron nie uległy potrąceniu, zaś dług powoda nie z tytułu świadczeń alimentacyjnych względem córki J. S. nie wygasł.

Nawet jednak gdyby uznać, iż powód skutecznie dokonał potrącenia swojej wierzytelności bądź też prawidłowo zaliczył nadpłacone świadczenie na alimenty za okres czerwiec – wrzesień 2015 r., a zatem, iż wyegzekwowane przez komornika ponownie alimenty zostały pobrane nienależnie, to jednak powód nie mógłby żądać ich zwrotu z uwagi na treść art. 411 pkt 2) k.c. – świadczenie powoda w tej sytuacji czyni bowiem zadość zasadom współżycia społecznego. Jak zostało już bowiem powyżej wskazane, wysokość kwoty miesięcznych alimentów wskazana w wyroku sądu jest tylko i wyłącznie kwotą minimalną, której dochodzić w sposób przymusowy może uprawniony. Nic nie stało na przeszkodzie spełnianiu względem małoletniej J. S. w okresie od września 2014 r. do maja 2015 r. świadczeń w wysokości wskazanej w nieprawomocnym, zaskarżonym przez powoda wyroku. Pozwana miała w ocenie Sądu możliwość przyjąć, iż świadczenie powoda jako spełniane na potrzeby wspólnej małoletniej córki ma prawo spożytkować na jej rzecz również w tej wyższej wysokości. Za taką oceną przemawia również okoliczność, iż powód, pomimo zaskarżenia wyroku Sądu Rejonowego dla Łodzi – Widzewa w Łodzi z dnia 29 września 2014 r. spełniał świadczenie w wysokości wyższej, tj. tym wyrokiem zasądzonej, bez zastrzeżenia zwrotu ani też nie podnosił, aby czynił to celem uniknięcia przymusu. Oświadczenie woli w tym przedmiocie może być dokonane w formie dowolnej, byleby tylko uczynione zostało najpóźniej wraz z samym świadczeniem (por. SA w P. w wyroku z 21.5.2014 r., I ACA 246/14. L.). Nawet zatem w razie uznania świadczenia powoda za nienależne, nie podlegałoby ono zwrotowi w myśl art. 411 pkt 1) k.c. W konsekwencji również z tego powodu nie sposób przypisać bezprawności działaniu pozwanej kierującej wniosek o egzekucję przedmiotowego świadczenia do komornika.

W tej sytuacji nie sposób uznać, iż pozwana, dochodząc w imieniu małoletniej córki J. S., przymusowego wyegzekwowania należności z tytułu zasądzonych alimentów, postąpiła w sposób bezprawny. Pozwana miała bowiem wynikające z ustawy prawo do wystąpienia z wnioskiem o wszczęcie postępowania egzekucyjnego. Żądanie takie nie sposób również uznać na naruszające zasady współżycia społecznego. Nawet jeśli stroną pozwaną powodowały w tym zakresie osobiste animozje między nią a powodem, to jednak zarzutu naruszenia zasad współżycia społecznego nie sposób postawić dochodzeniu należnych, wymagalnych świadczeń alimentacyjnych na rzecz małoletniej córki, w imieniu której pozwana działała. Możliwość uznania określonego zachowania za noszące znamię bezprawności z uwagi na sprzeczność z zasadami współżycia społecznego należy bowiem uznać za wyjątek, uzasadniający zastosowanie jedynie w szczególnych okolicznościach.

W związku z powyższym, z uwagi na brak bezprawności działania pozwanej, powództwo o odszkodowanie nie zasługiwało na uwzględnienie.